



OA08

POROČANJE AKREDITIRANIH ORGANOV

Kazalo

1	NAMEN IN PODROČJE UPORABE	2
2	SPLOŠNO	2
3	POROČANJE LABORATORIJA	4
3.1	Poročila o preskušanju	4
3.2	Kalibracijski certifikati	5
4	POROČANJE KONTROLNEGA ORGANA	5
4.1	Načini in oblike poročanja kontrolnega organa	5
4.2	Vsebina poročanja kontrolnega organa	6
4.3	Podajanje ugotovitev kontrolnega organa.....	6
5	POROČANJE CERTIFIKACIJSKEGA ORGANA	6
5.1	Vsebina formalne certifikacijske dokumentacije.....	6
6	POROČANJE EMAS PREVERITELJA IN PREVERITELJA POROČIL O EMISIJAH TOPLOGREDNIH PLINOV	7
7	OBVLADOVANJE DOKUMENTA	7
8	SPREMEMBE GLEDE NA PREDHODNO IZDAJO	7
9	PREHODNE DOLOČBE	7

1 NAMEN IN PODROČJE UPORABE

Poročilo z rezultati akreditirane dejavnosti, izdani certifikat, ali pa izjava preveritelja je proizvod akreditiranega organa. Na ta način posreduje podatke, ki jih je pridobil z opravljanjem kalibriranja, preskušanja, certificiranja, preverjanja ali kontrole svojemu naročniku, preko njega pa tudi drugim zainteresiranim (uporabnikom). Za zagotovitev točnosti, jasnosti in nedvoumnosti podanih rezultatov, preprečevanja napačnega razumevanja ali zavajanja glede vsebine, obsega in rezultatov dela, ki ga je opravil akreditirani organ, vsebujejo vsi standardi z zahtevami za akreditacijo organov za ugotavljanje skladnosti tudi zahteve za poročanje. Poleg teh za poročanje akreditiranih organov veljajo zahteve za sklicevanje na akreditacijo, z upoštevanjem katerih, se zagotavlja nedvoumno razločevanje med rezultati akreditiranih in neakreditiranih dejavnosti.

Ta dokument je namenjen razlagi omenjenih zahtev, zagotavljanju razlikovanja med različnimi tipi organov za ugotavljanje skladnosti, ko ti poročajo o akreditirani dejavnosti in razmejitvi akreditirane dejavnosti od ostalih dejavnosti, ki jih izvaja organizacija.

2 SPLOŠNO

Akreditirani organ rezultate svojega dela poroča v dokumentu, ki se nanaša izključno na tip dejavnosti, za katero je akreditiran: laboratorij v poročilu o preskusu ali kalibracijskem certifikatu, kontrolni organ v poročilu o kontroli, certifikacijski organ v ustreznem certifikacijskem dokumentu in preveritelj, kot izjavo oziroma poročilo o preverjanju. Vsebina teh dokumentov je omejena na podatke in druge elemente, predvidene v posameznem standardu z zahtevami za akreditacijo (glej S03). Rezultati drugih dejavnosti, npr. drugega tipa ugotavljanja skladnosti, svetovanja, projektiranja in razvoja, ne smejo biti vključeni v isti dokument. Če se našteje dejavnosti opirajo na rezultat akreditirane dejavnosti, je pri poročanju o njih povezavo mogoče vzpostaviti s sklicem na (ločeno in samostojno) poročilo, v katerem so podani rezultati akreditirane dejavnosti.

Na primer:

1. Akreditirani preskuševalni ali kalibracijski laboratorij ne podaja rezultatov akreditirane dejavnosti v poročilu o kontroli, tudi če je izvedel preskuse ali kalibracije v okviru postopka kontrole, pač pa izda poročilo o preskusu ali kalibracijski certifikat s sklicem na akreditacijo, na katerega se nato sklicuje v poročilu o kontroli.
2. Podobno se akreditirani kontrolni organ ne sklicuje na svojo akreditacijo v poročilu o preskusu ali kalibraciji, tudi če tovrstne preskuse oz. kalibracije izvaja v okviru postopkov kontrol, za katere je akreditiran.
3. Akreditirani organi v poročila o svoji akreditirani dejavnosti ne vključujejo nasvetov, napotkov ali navodil za naročnika, razen tistih, ki so morda potrebni za interpretacijo rezultata.

Izdelek akreditiranega organa (poročilo, certifikat, izjava) se vselej nanaša na konkretno izvedeno dejavnost ugotavljanja skladnosti na konkretno opredeljenem predmetu ugotavljanja skladnosti. Zato se navajajo le podatki in opisi, ki so v neposredni zvezi s tem delom. Morebitne reference na druge dokumente se podajo v zvezi s posameznimi elementi poročila, za katere so bile uporabljene in, če se

pri izvedbi dejavnosti niso upoštevala vsa določila oziroma vsebine dokumenta, s sklicem na relevantne posamične vsebine. Navajanje seznamov dokumentov (npr. seznam »literature« na koncu poročila) brez pojasnitve, kateri njihovi deli in za kakšen namen so bili uporabljeni, ni primerno.

Akreditirani organ naročnike in druge uporabnike seznanja s tem, da štejejo kot akreditirana dejavnost le rezultati, v povezavi s katerimi se akreditirani organ na predpisan način (S05) sklicuje na akreditacijo.

Za zagotovitev preglednosti in preprečitev napačnega razumevanja s strani uporabnikov se podaja rezultate akreditirane in drugih dejavnosti v ločenih dokumentih. Izjeme so nekatera poročila, ki podajajo rezultate več vzporednih, medsebojno načeloma neodvisnih akreditiranih in neakreditiranih dejavnosti istega tipa (preskušanja ali kalibriranja), če je to utemeljeno zaradi praktičnosti ali preglednosti (npr. poročilo o preskušanju ali kalibracijski certifikat, ki navaja več rezultatov preskusov/kalibracij za isti preskušanec). Pri tem se zagotovi vsem uporabnikom jasno razločevanje med »akreditiranimi« in »neakreditiranimi« rezultati na način, določen v pravilih za sklicevanje na akreditacijo (S05).

Treba je upoštevati, da so mnogokrat za rezultate akreditiranega organa zainteresirani tudi drugi uporabniki, ne le naročnik. Zato so poenostavitve vsebine poročil možne le tedaj, kadar so z njimi seznanjeni in se strinjajo vsi potencialni uporabniki, ne le direktni naročnik (v praksi je to možno predvsem pri naročilih internega značaja).

Akreditirani organi so dolžni preprečevati napačno razumevanje in namerno ali nenamerno zavajanje, tako glede predstavitve rezultatov in drugih podatkov, kot glede sklicevanja na akreditacijo.

Na primer:

Akreditirani organ, ki je pridobil dovoljenje za izvajanje naročene dejavnosti z upoštevanjem akreditacije (npr. pooblastilo državnega organa), se načeloma z naročnikom ne more dogovoriti za opustitev sklicevanja na akreditacijo pri poročanju. V primeru, da iz kakršnegakoli razloga to vseeno stori, mora hraniti zapise o seznanitvi naročnika z okoliščinami in posledicami (npr. da takšnega poročila morda ne bo mogoče uporabiti v nadaljnjem postopku).

Poleg vsebin, ki jih določajo standardi ali ostali dokumenti z zahtevami za akreditacijo, morajo poročila vsebovati tudi zahteve posebnih standardov ali drugih normativnih dokumentov, ki opredeljujejo pogoje za delo na akreditiranem področju. Vendar pa je namen nekaterih standardov ali drugih normativnih dokumentov lahko širši od urejanja akreditirane dejavnosti. V tem primeru akreditirani organ ob poročanju upošteva le tista določila in vključi le tiste vsebine, ki se nanašajo na dejavnost, za katero je akreditiran.

Na primer:

1. Kadar je opis metode preskušanja le eno od poglavji standarda, ki podaja zahteve za posamezen proizvod, preskuševalni laboratorij upošteva pri poročanju o akreditirani dejavnosti le tiste zahteve standarda, ki se nanašajo na preskušanje.
2. Metoda preskušanja ali kontrole je opisana v pravilniku, ki ureja širše področje in tako vsebuje še mnogo drugih določil, ki se ne nanašajo na akreditirano dejavnost. Včasih teh zahtev ni enostavno ločevati. Lahko so npr. podane zahteve za poročanje, ki vključujejo podatke, potrebne za razumevanje rezultata preskusa (posebni podatki o stanju preskušanca ali okoliščinah pri

preskušanju) in morajo biti upoštevane tudi v poročilu o akreditirani dejavnosti, poleg teh pa so navedene še druge zahteve (npr. za opredelitev ukrepov v primeru odstopanj), ki pa v to poročilo ne smejo biti vključene.

Podajanje izjav o skladnosti izvedenega dela z zahtevami predpisov iz določenega področja v poročilih/certifikatih o akreditirani dejavnosti je primerno le, kadar so to predpisi ali njihovi deli, s katerimi je opredeljen obseg akreditacije, sicer pa je zavajajoče. Podobno zavajajoče je tudi sklicevanje na pooblastila, imenovanja in podobno, kadar se dejavnost ter s tem povezane naloge pooblaščenca, ne ujemajo v celoti z vrsto in obsegom akreditirane dejavnosti.

Standardi z zahtevami za akreditacijo zahtevajo tudi nedvoumno navajanje vseh morebitnih odstopanj od opredeljenih zahtev, postopkov ali dogovorov (npr. posebne okoliščine, spremembe v postopku izvedbe, stanje preskušanca ob sprejemu). V primeru, da so odstopanja takšna, da ni bilo mogoče upoštevati vseh zahtev za akreditacijo oz. zahtev akreditiranih postopkov, se v povezavi s temi rezultati akreditirani organ ne sme sklicevati na akreditacijo.

3 POROČANJE LABORATORIJA

Rezultate preskušanja oziroma kalibriranja laboratorij poroča v poročilu o preskušanju oziroma kalibracijskem certifikatu. Poročila imajo lahko tudi drugačen naziv, če je ta na področju dela laboratorija ustaljen. Pomembno pa je, da naslov ne podaja zavajajoče informacije glede vsebine, ki se nahaja v poročilu (npr. ustaljen naziv druge vrste ugotavljanja skladnosti ali druge dejavnosti).

Rezultate preskusov ali kalibracij, za katere laboratorij ni akreditiran, ali pri njihovi pridobitvi ni izpolnil vseh zahtev za akreditacijo, laboratorij v poročilu/certifikatu, na katerem se sklicuje na akreditacijo, vsakega posamično označi na predpisan način (s #).

Z ustrezno opombo morajo biti označeni tudi rezultati preskusov/kalibracij, izvedenih pri podpogodbениkih. Kadar so to rezultati preskusov ali kalibracij, za katere je laboratorij, ki poroča, akreditiran in jih je izvedel ustrezno usposobljen podpogodbениk (npr. kot svojo akreditirano dejavnost), takšni rezultati štejejo kot akreditirana dejavnost laboratorija, ki poroča. Kadar pa gre za rezultate preskusov ali kalibracij, za katere laboratorij, ki poroča, ni akreditiran, ti ne morejo šteti, kot njegova akreditirana dejavnost in jih v poročilu/certifikatu, na katerem se sklicuje na akreditacijo, ustrezno označi (s #). Če gre za akreditirano dejavnost podpogodbениka, je sklicevanje na akreditacijo razvidno iz poročila podpogodbениka.

Rezultati morajo biti v poročilu nedvoumno ločeni od drugih navedenih podatkov; za vsakega od teh se navede vir (npr. literatura, naročnik, drugo poročilo).

3.1 Poročila o preskušanju

Če so v poročila vključena mnenja ali interpretacije, morajo biti tako označena. Pri navajanju mnenj in interpretacij v poročilih o preskušanju se je potrebno omejiti na pojasnila, ki so potrebna za razumevanje in uporabo rezultatov in se izogniti poseganju v druge dejavnosti (druge vrste ugotavljanja skladnosti, svetovanje, upravne odločitve,...). V primeru, da laboratorij vključuje v poročila mnenja in interpretacije, mora imeti postopke, ki določajo obseg in omejitve njihove vsebine.

Mnenja in interpretacije ne štejejo kot akreditirana dejavnost, kar se v poročilu, v skladu z S05, ustrezno označi.

Ugotovitev skladnosti z zahtevo ali specifikacijo (iz tč. 5.10.3. SIST EN ISO/IEC 17025) predstavlja enostavno primerjavo rezultatov preskušanja z enolično opredeljeno zahtevo ali specifikacijo (zahteva ali specifikacija je opredeljena tako, da je rezultat primerjave enolično določen in ni odvisen od poznavanja drugih podatkov in okoliščin ali strokovne presoje). Laboratorij se o podajanju skladnosti s specifikacijo v poročilih dogovori ob naročilu/pregledu pogodbe z naročnikom, ki določi, katere zahteve oziroma specifikacije, se uporabi za primerjavo in morebitna posebna pravila za odločanje glede upoštevanja merilne negotovosti rezultata preskušanja. Če zahteve niso enolično določene in dopuščajo različne interpretacije, lahko laboratorij ugotovitev poda le v obliki mnenja. V povezavi z ugotovitvijo skladnosti mora biti v poročilu naveden tudi vir(i), od koder so povzete posamične zahteve ali specifikacije. Če so bili uporabljeni pri ugotovitvi skladnosti tudi »neakreditirani« rezultati, mora biti tudi ugotovitev označena kot neakreditirana dejavnost.

Ugotovitev skladnosti z zahtevo ali specifikacijo ali mnenje o skladnosti se ne vključi v poročilo o preskušanju, če to posega v dejavnosti kontrole ali certificiranja (npr. ugotavljanje skladnosti s splošnimi zahtevami).

3.2 Kalibracijski certifikati

Kalibracijski certifikati s sklicevanjem na akreditacijo ne vključujejo mnenj in razlag.

Kot dokazilo, da so meritve sledljive (tč. 5.10.4.1. c SIST EN ISO/IEC 17025), lahko služi navedba uporabljenega etalona ali ustrezna izjava o zagotovljeni sledljivosti do sistema enot SI. Kalibracijski laboratorij mora biti posebej pozoren na to, da je ta izjava razumljiva in nezavajajoča.

4 POROČANJE KONTROLNEGA ORGANA

Poročanje kontrolnega organa se lahko izvede s poročilom o kontroli oz. certifikatom o kontroli. Razne oblike oznak, ki se nameščajo na kontrolirane predmete (npr. overitvene nalepke), ne nadomestijo izdaje poročila oziroma certifikata.

4.1 Načini in oblike poročanja kontrolnega organa

Kontrolni organ se odloča med dvema načinoma poročanja: poročanje s poročilom o kontroli ali s potrdilom/certifikatom o kontroli (lahko pa tudi hkrati s poročilom in certifikatom). Kadar kontrolni organ poroča le s certifikatom o kontroli, mora razpolagati s podatki za izdelavo poročila o kontroli tako, da sta dokumenta sledljiva drug na drugega.

Poročilo o kontroli vsebuje podrobne navedbe rezultatov in ugotovitev kontrole, certifikat o kontroli pa ne podaja rezultatov kontrole, mora pa vsebovati ugotovitev o skladnosti, kadar je to primerno, sicer pa drugo končno ugotovitev kontrole.

Predpisana oblika poročila (npr. pri ugotavljanju skladnosti s predpisanimi zahtevami), se lahko pri poročanju o akreditirani dejavnosti uporabi, če omogoča izpolnjevanje zahtev za akreditacijo.

4.2 Vsebina poročanja kontrolnega organa

Kontrolni organ, ki izvaja dejavnost na področju, kjer predpisi določajo dodatne obveznosti, povezane z dejavnostmi, ki niso akreditirane (npr. overitev merila), rezultatov in ugotovitev iz teh dodatnih obveznostih ne sme vključiti v poročilo oz. certifikat o kontroli na katerem s sklicuje na akreditacijo.

Poročilo oz. certifikat tudi ne smeta vključevati izjav kot »Izdano na osnovi pooblastila ...«, ipd.

4.3 Podajanje ugotovitev kontrolnega organa

Kontrolni organ se mora jasno in nedvoumno odločiti glede skladnosti predmeta kontrole z zahtevami, razen v primerih, ko kontrolni postopek (shema kontrole) ne vključuje ugotavljanja skladnosti (npr. shema, ki opredeljuje ugotavljanje količine tovara na ladji na podlagi ugreza ladje, ne predvideva pa opredelitve glede skladnosti ugotovljene količine).

Če kontrolni organ izvaja kontrolo v skladu s predpisom v celoti, brez omejitev, se lahko ugotovitev o skladnosti nanaša na celoten predpis. V kolikor je v obsegu akreditacije navedena omejitev, ki je določena npr. z navedbo členov, ali poglavij, po katerih se izvaja kontrola, mora kontrolni organ svojo ugotovitev opredeliti v skladu z omejitvami.

Izjavo o skladnosti je potrebno podati z navedbo omejitev tudi v primeru, ko je kontrolni organ hkrati nosilec javnega pooblastila, ki se sicer nanaša na celoten predmetni predpis, ta pa vsebuje zahteve, ki niso v obsegu akreditacije.

5 POROČANJE CERTIFIKACIJSKEGA ORGANA

Certifikacijski organi morajo strankam izdati formalno certifikacijsko dokumentacijo. Navadno certifikacijski organi izdajajo certifikate o skladnosti/usposobljenosti, lahko pa odločitev sporočijo tudi v drugačni obliki npr. v obliki pisma.

5.1 Vsebina formalne certifikacijske dokumentacije

V obeh primerih (certifikat, pismo) so s standardi za usposobljenost certifikacijskih organov in drugimi dokumenti, ki opredeljujejo sheme certificiranja in vodili za certifikacijske organe določeni obvezni elementi certifikacijske dokumentacije.

Če je certifikacijski organ imenovan/priglašen za izvajanje dejavnosti, ki so sorodne akreditiranim, mora poskrbeti, da je naročnikom oziroma uporabnikom certifikatov jasna razlika med certifikatom, ki ga izda kot imenovan organ/pooblaščen organizacija in certifikatom, ki ga izda kot akreditiran certifikacijski organ. V certifikatu mora biti jasno razvidna razlika pri navedbi sheme certificiranja. Ko se imenovanje/pooblastilo nanaša na dejavnost, ki je širša od njegove akreditirane dejavnosti, se na dokumentih s posrednim ali neposrednim sklicem na imenovanje/pooblastilo ne sklicuje na akreditacijo, pač pa izda dodaten certifikat ali drugi formalni certifikacijski dokument kot potrdilo o izvedbi akreditirane dejavnosti.

6 POROČANJE EMAS PREVERITELJA IN PREVERITELJA POROČIL O EMISIJAH TOPLOGREDNIH PLINOV

EMAS preveritelj stranki izda Izjavo okoljskega preveritelja o dejavnostih preverjanja in potrjevanja (Uredba (ES) št. 1221/2009, Priloga VII), katere obvezen element je registracijska številka EMAS okoljskega preveritelja (številka akreditiranega organa), ki na tem področju šteje kot ustrezen sklic na akreditacijo. EMAS preveritelj se lahko na izjavi sklicuje na akreditacijo tudi z znakom v skladu z zahtevami S05.

Preveritelj poročil o emisijah toplogrednih plinov na podlagi informacij, zbranih med preverjanjem, upravljavcu ali operaterju zrakoplova za vsako preverjeno poročilo o emisijah ali tonskih kilometrih izda poročilo o preverjanju. Na takih poročilih se preveritelj sklicuje na akreditacijo v skladu z S05.

7 OBVLADOVANJE DOKUMENTA

Veljaven dokument se nahaja v i4 (informacijski sistem SA). Čistopis je objavljen na spletni strani SA, v tiskani obliki pa je dostopen na sedežu SA.

Izpisi in kopije dokumenta so informativnega značaja in niso obvladovani izvodi. Veljavnost teh dokumentov je treba preveriti v i4 ali na spletni strani SA.

8 SPREMEMBE GLEDE NA PREDHODNO IZDAJO

Upoštewane so spremembe, ki jih pri poročanju kontrolnih organov uveljavlja nova izdaja standarda SIST EN ISO/IEC 17020:2012.

Dodana so pravila za poročanje pri EMAS preveriteljih in preveriteljih poročil o emisijah toplogrednih plinov.

Glede na dosedanje izkušnje z uporabo vodila so nekatere razlage dopolnjene, del besedila pa je popravljen le redakcijsko.

9 PREHODNE DOLOČBE

Predhodna izdaja tega dokumenta se še vedno uporablja v povezavi z ocenjevanji kontrolnih organov, ki so izvedena po standardu SIST EN ISO/IEC 17020:2004, vendar le do 1. 3. 2015, ko se izteče prehodno obdobje za uveljavitev standarda SIST EN ISO/IEC 17020:2012.